

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Jana Vyklického v právní věci žalobců: **a) J. Ž., b) M. N., c) K. P., d) A. Ž., e) M. L., f) B. Ž.**, uplatňujících právo po žalobci **L. Ž.**, zemřelém dne X, všichni zastoupeni Pavlem Uhlem, advokátem se sídlem Kořenského 1107/15, Praha 5, proti žalované: Česká správa sociálního zabezpečení, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o přezkoumání rozhodnutí žalované ze dne 12. 11. 2009, č. j. X, o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 24. 9. 2012, č. j. 38 Ad 1/2010 – 84,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 24. 9. 2012, č. j. 38 Ad 1/2010 – 84 **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 12. 11. 2009 zamítla žalovaná žádost L. Ž. o poskytnutí jednorázové peněžní částky podle § 1 odst. 3 zákona č. 261/2001 Sb. Rozhodnutí bylo zástupci žadatele doručeno dne 30. 11. 2009 a obsahovalo poučení o nepřípustnosti řádných opravných prostředků ve správním řízení.

Toto rozhodnutí napadl jmenovaný žalobou ze dne 6. 1. 2010, dne X však zemřel. Usnesením ze dne 12. 8. 2011, č. j. 38 Ad 1/2010 – 58 rozhodl Krajský soud v Ostravě o procesním nástupnictví po zemřelém žalobci tak, že v řízení pokračuje s osobami uvedenými v záhlaví tohoto rozsudku. Rozsudkem ze dne 29. 4. 2012 pak žalobu zamítl.

Kasační stížnost podali takto určení právní nástupci zemřelého žalobce z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s., tedy pro nesprávné posouzení právní otázky a vady řízení před správním orgánem i před krajským soudem.

Rozsudkem ze dne 6. 11. 2013, č. j. 3 Ads 115/2012 – 28 Nejvyšší správní soud napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a žalobu odmítl, neboť dospěl k závěru, že z důvodu úmrtí původního žalobce nebyly již v řízení před krajským soudem splněny podmínky řízení. Opíral se přitom o nález Ústavního soudu ze dne 10. 5. 2012, sp. zn. III. ÚS 3069/10, který se vyslovil k výkladu klíčového ustanovení § 7 odst. 2 zákona č. 261/2001 Sb. a dovodil přitom, že v případě úmrtí žadatele o dávku, k němuž dojde až po vydání pravomocného rozhodnutí správního orgánu o nepřiznání dávky, k přechodu nároku na dávku na dědice nedochází.

Nálezem Ústavního soudu ze dne 13. 12. 2016, sp. zn. III. ÚS 84/14 byl uvedený rozsudek zrušen. Ústavní soud po předchozím projednání věci v plénu dne 6. 12. 2016 a zaujetí stanoviska podle § 13 a § 23 zákona o Ústavním soudu dospěl k opačnému právnímu názoru a stanovil, že na dědice zemřelého žadatele o dávku přechází i jen tvrzený, správním orgánem pravomocně nepřiznaný nárok, a ti jej mohou následně uplatňovat v přezkumném řízení soudním. Tímto názorem je Nejvyšší správní soud podle § 89 odst. 2 Ústavy České republiky vázán.

Podle § 109 odst. 4 s. ř. s. je Nejvyšší správní soud vázán důvody kasační stížnosti; to neplatí, bylo-li řízení před soudem zmatečné (§ 103 odst. 1 písm. c)] nebo bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, anebo je-li napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné (§ 103 odst. 1 písm. d)], jakož i v případech, kdy je rozhodnutí správního orgánu nicotné.

Již ve svém původním rozsudku ze dne 6. 11. 2013 Nejvyšší správní soud upozornil, že napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě je zatížen vadami ve smyslu § 103 odst. 1, písmeno d) s. ř. s., k nimž by musel při rozhodnutí o kasační stížnosti přihlídnout z úřední povinnosti. Vzhledem k tomu, že *ratio decidendi* tehdejšího rozsudku leželo v posouzení podmínek řízení podle § 46 odst. 1 písmeno a) s. ř. s., však neměly tyto vady na uvedené rozhodnutí Nejvyššího správního soudu žádný vliv. Poté, co na klíčovou otázku vyslovil Ústavní soud odlišný právní názor, však tyto vady nabývají na významu. Je tedy nutno znovu upozornit, že před meritorním posouzením zákonnosti rozhodnutí žalované se měl krajský soud zabývat dvěma podstatnými procesními otázkami, a to otázkou přípustnosti žaloby a případně též otázkou jejího včasného podání. K tomu Nejvyšší správní soud uvádí následující:

Podle ustanovení § 7 odst. 4 zákona č. 261/2001 Sb. „*proti rozhodnutí orgánu uvedeného v § 6 lze podat opravný prostředek k vrchnímu soudu, v jehož obvodu je obecný soud oprávněné osoby.*“

Tato úprava byla nepochybně funkční v době, kdy citovaný zákon nabyl účinnosti, tj. ode dne 26. 7. 2001, v době rozhodování správního orgánu však již institut opravných prostředků neexistoval, neboť soudní řád správní, účinný od 1. 1. 2003, upravuje jen institut žaloby a bývalé opravné prostředky zmiňuje pouze v přechodném ustanovení § 129 odst. 1 s. ř. s.; stejně tak ve správním soudnictví od uvedeného data již nepůsobí vrchní soudy, ale k přezkumu všech rozhodnutí správních orgánů jsou věcně příslušné krajské soudy. Je tedy otázkou, zda toto ustanovení není jako celek obsoletní a zda ve věci nemělo být (přes poučení dané žalovanou) podáno odvolání, o němž by rozhodovalo s ohledem

pokračování

na ustanovení § 7 odst. 3 tohoto zákona v návaznosti na ustanovení § 81 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád Ministerstvo práce a sociálních věcí. V této souvislosti Nejvyšší správní soud jen upozorňuje, že ve věci vedené u něj pod. sp. zn. 3 Ads 44/2010, kde předmětem správního řízení bylo rovněž odškodnění podle zákona č. 261/2001 Sb., odvolací řízení proběhlo a žalovaným správním orgánem zde bylo právě toto ministerstvo. Zhodnocení významu skutečnosti, že v uvedeném řízení byly posuzovány jen procesní podmínky pro obnovu řízení ve věci odškodnění, bude již na krajském soudu v rámci úvah při výkladu těchto ustanovení. Lze tak uzavřít, že v projednávané věci zůstala nezodpovězena otázka vyčerpání opravných prostředků ve správním řízení a tím i přípustnosti žaloby podle § 68 písmeno a) s. ř. s. v návaznosti na ustanovení § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

V případě, že by krajský soud po provedeném právním rozboru ustanovení § 7 odst. 4 zákona č. 261/2001 Sb. a navazujících procesních předpisů dospěl k závěru, že uvedené ustanovení není obsoletní a žaloba je přípustná, bylo by třeba zodpovědět další procesní otázku.

Podle § 129 odst. 1 s. ř. s. ve věcech správního soudnictví, v nichž zvláštní zákon svěřuje soudu rozhodování o opravných prostředcích proti rozhodnutím správních orgánů podle části páté hlavy třetí občanského soudního řádu, ve znění účinném k 31. prosinci 2002, lze ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona podat ve lhůtě třiceti dnů od doručení rozhodnutí, nestanoví-li zvláštní zákon lhůtu jinak, žalobu podle části třetí hlavy druhé dílu prvního tohoto zákona, jsou-li splněny podmínky tam stanovené. Nestanoví-li zvláštní zákon jinak, má podání žaloby odkladný účinek.

V projednávané věci bylo správní rozhodnutí žalované doručeno zástupci původního žalobce dne 30. 11. 2009, žaloba však byla podána až dne 6. 1. 2010. Bylo by proto nutné zabývat se i otázkou včasnosti podané žaloby z hlediska ustanovení § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Teprve v případě kladného zodpovězení obou otázek by bylo možné zabývat se znovu i námitkami uplatněnými v žalobě.

Nejvyšší správní soud proto napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě z důvodu uvedeného v ustanovení § 103 odst. 1 písmeno d) s. ř. s. (pro vady řízení, jež mohly mít vliv na zákonnost rozhodnutí) podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. V něm je krajský soud podle § 110 odst. 4 s. ř. s. vázán právním názorem výše uvedeným. V novém rozhodnutí rozhodne též o nákladech řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** přípustné opravné prostředky (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 11. ledna 2017

JUDr. Jaroslav Vlašín

předseda senátu